

Endelig gives der i et Tillæg paa fem Tavler en grafisk Oversigt over de vigtigste økonomiske Interesseorganisationer her i Landet, Socialreformen, Skattemyndighederne, Fagbevægelsen og Andelsbevægelsen. Disse letter Forstaaelsen af mange af de i Ordbogen omtalte Forhold uden dog at virke særlig originale.

Økonomisk Ordbog har sine Fejl og Mangler, men maa iøvrigt betegnes som et prisværdigt Pionerarbejde, der maaske i en senere Udformning kan blive mere saavel nationaløkonomisk som driftsøkonomisk præget.

Bent Poulsen.

Industrial Record 1919—1939. Udgivet af Cadbury Brothers Ltd., Bournville. Isaac Pitman & Sons, Ltd., London. 1945. 84 Sider.

I Almindelighed omgærder Erhvervsvirksomheder deres Økonomi og Organisation med stor Hemmelighedsfuldhed og agter meget paa, at Konkurrenter eller andre udenforstaaende ikke faar nærmere Kendskab til Selskabets Forhold og derved Indblik i saakaldte »Forretningshemmeligheder«. Dersom man søger Oplysninger om en eller anden Virksomhed, er man henvist til Aarsregnskabet og en eventuel Aarsberetning som et af de faa »Bindelede« mellem Virksomheden og Omverdenen; i visse Tilfælde er man endog afskaaret fra dette. Hertil kommer saa, at disse Aarsregnskaber ofte er aflagt i en saadan Form, at Læseren ikke bliver saa forfærdelig meget klogere ved Granskning heraf. Mulighederne for anden Kendskab til Virksomheden end den, Regnskabet giver, er som nævnt begrænsede. Det hænder dog, at jubilerende Selskaber lader udarbejde Festskrifter, som kan fortælle et og andet om Selskabets Organisation og økonomiske Udvikling m. v., men ofte efterlader de ikke dybere Spor hos Læseren, bl. a. fordi man snarere lægger Vægt paa udvortes propagandamæssige Ting som Festskriftets Udseende og Form end paa Indholdets Lødighed.

Men naar man ret betænker, hvilken Betydning det kunde have navnlig nu, hvor Rationaliseringsproblemerne er i Forgrunden som næppe nogen- sinde, saafremt Erhvervsvirksomheder under en eller anden Form stillede deres Erfaringer inden for forskellige Omraader til Raadighed for andre, og selv fik Lejlighed til at høste Fordel af andres Erfaringer, synes man, at der burde arbejdes paa at bryde de Skranker, hvormed de enkelte Erhvervsvirksomheder nu omgiver sig.

Set paa Baggrund af den ovenfor nævnte karakteristiske Tillukkethed virker det ligefrem chokerende at stifte Bekendtskab med den lille, fikse Bog, som den engelske Chokolade-Koncern »Cadbury Brothers« her har udgivet. Denne Virksomheds Ledelse fejer aabenbart al Fordom tilside og giver en aabenhjertig Skildring af Virksomhedens interne Forhold i Aarene mellem de to Krige og stiller saaledes large sine Erfaringer inden for en Række Omraader til Raadighed for andre Virksomheder. Et saadant Vid-syn er sjældent og forudsætter at man har forladt den snævre egoistiske Synsvinkel. Som det helt enkelt formuleres i Forordet:

»The aim of this book is to record the experiences of one particular firm working in a highly competitive branch of Industry. It is hoped that they will be useful as evidence in the general discussion on post-war industrial problems, and helpful when activities are again adjusted to peace conditions.«

Endelig gives der i et Tillæg paa fem Tavler en grafisk Oversigt over de vigtigste økonomiske Interesseorganisationer her i Landet, Socialreformen, Skattemyndighederne, Fagbevægelsen og Andelsbevægelsen. Disse letter Forstaaelsen af mange af de i Ordbogen omtalte Forhold uden dog at virke særlig originale.

Økonomisk Ordbog har sine Fejl og Mangler, men maa iøvrigt betegnes som et prisværdigt Pionerarbejde, der maaske i en senere Udformning kan blive mere saavel nationaløkonomisk som driftsøkonomisk præget.

Bent Poulsen.

Industrial Record 1919—1939. Udgivet af Cadbury Brothers Ltd., Bournville. Isaac Pitman & Sons, Ltd., London. 1945. 84 Sider.

I Almindelighed omgærder Erhvervsvirksomheder deres Økonomi og Organisation med stor Hemmelighedsfuldhed og agter meget paa, at Konkurrenter eller andre udenforstaaende ikke faar nærmere Kendskab til Selskabets Forhold og derved Indblik i saakaldte »Forretningshemmeligheder«. Dersom man søger Oplysninger om en eller anden Virksomhed, er man henvist til Aarsregnskabet og en eventuel Aarsberetning som et af de faa »Bindelede« mellem Virksomheden og Omverdenen; i visse Tilfælde er man endog afskaaret fra dette. Hertil kommer saa, at disse Aarsregnskaber ofte er aflagt i en saadan Form, at Læseren ikke bliver saa forfærdelig meget klogere ved Granskning heraf. Mulighederne for anden Kendskab til Virksomheden end den, Regnskabet giver, er som nævnt begrænsede. Det hænder dog, at jubilerende Selskaber lader udarbejde Festskrifter, som kan fortælle et og andet om Selskabets Organisation og økonomiske Udvikling m. v., men ofte efterlader de ikke dybere Spor hos Læseren, bl. a. fordi man snarere lægger Vægt paa udvortes propagandamæssige Ting som Festskriftets Udseende og Form end paa Indholdets Lødighed.

Men naar man ret betænker, hvilken Betydning det kunde have navnlig nu, hvor Rationaliseringsproblemerne er i Forgrunden som næppe nogen- sinde, saafremt Erhvervsvirksomheder under en eller anden Form stillede deres Erfaringer inden for forskellige Omraader til Raadighed for andre, og selv fik Lejlighed til at høste Fordel af andres Erfaringer, synes man, at der burde arbejdes paa at bryde de Skranker, hvormed de enkelte Erhvervsvirksomheder nu omgiver sig.

Set paa Baggrund af den ovenfor nævnte karakteristiske Tillukkethed virker det ligefrem chokerende at stifte Bekendtskab med den lille, fikse Bog, som den engelske Chokolade-Koncern »Cadbury Brothers« her har udgivet. Denne Virksomheds Ledelse fejer aabenbart al Fordom tilside og giver en aabenhjertig Skildring af Virksomhedens interne Forhold i Aarene mellem de to Krige og stiller saaledes large sine Erfaringer inden for en Række Omraader til Raadighed for andre Virksomheder. Et saadant Vid-syn er sjældent og forudsætter at man har forladt den snævre egoistiske Synsvinkel. Som det helt enkelt formuleres i Forordet:

»The aim of this book is to record the experiences of one particular firm working in a highly competitive branch of Industry. It is hoped that they will be useful as evidence in the general discussion on post-war industrial problems, and helpful when activities are again adjusted to peace conditions.«

Der indledes med et Afsnit om Organisation og Ledelse, hvor man bl. a. bliver delagtiggjort i Selskabets Erfaringer paa dette Felt. Der lægges ikke Skjul paa, at den nugældende Organisation er et Resultat af mange Aars taalmodige Forsøg og Fejltagelser. Selskabet beretter endvidere om sit Syn paa Koordinationen af Salgsafdelingen og Produktionsafdelingen samt om dets Bestræbelser for gennem en Planlægning af Produktionen at tilstræbe en jævn Produktion hele Aaret trods Virksomhedens Sæsonpræg. I nogle fortræffelige Oversigter vises Organisationens Opbygning, og der gives endvidere Eksempel paa en Efterkalkulation samt vises et morsomt Produktionsplanlægningsskema. Dernæst følger Afsnit om den tekniske Udvikling og om Selskabets afsætningsøkonomiske og prispolitiske Problemer belyst med overskuelige Tabeller og grafiske Fremstillinger. De sidste Afsnit omfatter personalepolitiske Spørgsmaal, som Personalets Rekruttering, Uddannelse og Forfremmelse, »Velfærdsarbejde« og sociale Sikkerhedsforanstaltninger. Til Slut en Omtale af Selskabets Eksportvirksomhed samt af dets udenlandske Fabrikker.

Selv om det er en enkelt Virksomheds specielle Forhold, der drøftes i denne Bog, kan der dog uddrages megen generel Lære heraf. Bogen kan derfor læses med Udbytte af alle, der sidder i ledende Stillinger i Erhvervsvirksomheder. Sidst, men ikke mindst er den som Repræsentant for en ny Indstilling i hele sin Form et Eksempel til Efterfølgelse.

Svend Jensen.

Palle Hansen: Vurderings- og Kalkulationsprincipper. Handelshøjskolen i København, Driftsøkonomiske Hovedproblemer VI. Einar Harcks Forlag. 1945. 160 Sider +1 Tvl. Kr. 6,00.

Bogen er et Led i Rækken af Lærebøger i central Driftsøkonomi, som Handelshøjskolen udgiver til Brug for Undervisningen paa H. D.-Studiernes 1. Del. Den henvender sig derfor ikke specielt til Regnskabs- eller Revisionsstuderende, men har til Formaal over for en videre Kreds af Studerende — og andre interesserede — at redegøre for grundlæggende principielle Spørgsmaal inden for Regnskabsvæsenets Hovedomraader. De faglige Forudsætninger, som kræves for med Udbytte at kunne læse Bogen, indskrænker sig i det væsentlige til almindeligt Kendskab til det dobbelte Bogholderis Teknik.

De to Hovedomraader, Fremstillingen i Bogen samler sig om, er Læren om *Aarsregnskabet*, særlig den Side deraf, som vender mod Vurderingsspørgsmaalene, samt de Dele af Læren om *det interne Regnskabsvæsen*, som omfatter Kalkulationsproblemerne og Udøvelsen af Driftskontrol. Under det første Hovedafsnit gennemgaas Vurderingsprincipper for Virksomhedens Aktiver, idet særlig Virkningerne af at benytte henholdsvis »nominelle« og »reelle« Vurderingsprincipper fremhæves og belyses. Endvidere omtales de moderne »konjunkturudjævnende« Vurderingsmetoder. I andet Hovedafsnit gøres der Rede for Produktions- og Salgsomkostningernes Behandling i det interne Industri- og Handelsregnskab. I Forbindelse hermed drøftes Problemer som Kalkulationens Betydning for Prisfastsættelsen samt Effektivitetskontrol og Resultatanalyse.

Red.